

DE CITEEUW

●● april 2017

PARK CITÉ De krant van Eisdien-Tuinwijk

Zaterdag en zondag unieke tentoonstelling over de zorg in de Cité

Van de 'krankencontroleur' tot het kinderheil, van madam Trips tot dokter Faleys

Volgende zondag 23 april is het Erfgoeddag vanuit de invalshoek zorg. En dat maken we meteen heel concreet voor onze Cité: hoe organiseerde de mijn de zorg in haar eigen private dorp, want dat was de Cité: een wijk in volle eigendom van de mijn! Van het kinderheil en de infirmerie tot de 'regie' waar de zorg voor het groen, de lanen en de cottagehuizen werd georganiseerd.

Eén van de populairste zorginstellingen die de mijn had, was het Kinderheil, toen nog in de tweewoonst waar nu het museum van de Mijnwerkerswoning is ingericht. Op de foto dokter Faleys en vroedvrouw Hélène Trips met een jonge moeder.

Tijdens de Erfgoeddag zet heel Vlaanderen het cultureel erfgoed in de kijker', vertelt Jan Kohlbacher. 'Geen monumenten en gebouwen. Daarvoor is er de Open Monumentendag in september. Wel bijvoorbeeld verhalen, documenten en tradities, of wat musea tonen. En deze editie staat dus in het teken van de zorg.'

Daarin liet de mijn zich niet onbetuigd. 'Nee, de mijn organiseerde en beheerste het leven van de mijnwerkersgezinnen. Van de wieg tot in het graf. Daarvoor is de zorg dus heel belangrijk, want ook een lokmiddel om mijnwerkers te vinden én te binden aan het bedrijf. Zo had honderd jaar geleden niet eens elk dorp een huisarts, maar met de bedrijfsartsen, de verpleegsters, de maatschappelijk werkster en zelfs een vroedvrouw voorzag de mijn in de Cité een goed draaiende geneeskundige zorg waarbij de infirmerie van de mijn zich niet alleen tot de mijnwerkers richtte, maar ook tot hun gezinnen. Zo werden madam Trips en dokter Faleys tot diep in de jaren zestig begrippen in onze Cité.'

TENTONSTELLING: zaterdag 22 en zondag 23 april gratis toegankelijk van 10 tot 18 uur. Welkom achter de Casino. Parkeren kan op het kerkplein van de Cité.

Wandel eens het kunstparcours door de Cité

De voorbije zomer liet Tuinwijk2020 de Cité tekenen en verpakte dat in een kunstwandeling langs een dertigtal Cité- en mijnprenten en in een Cité-kleurboek én een Cité-kalender 2017.

Onder het motto Contour Parcours werd een permanent kunstparcours uitgezet tussen de mijnkathedraal en het outletcenter. Je kan de wandeling op eigen houtje stappen of fietsen. Download een plan via www.tuinwijk2020.be of haal er gratis een op in het toeristisch kantoor, Connecterra, De Bolster en tal van horecazaken in de Cité. Daar kan je ook het originele, 24 tekeningen tellende Cité-kleurboek in A3-formaat bekomen à 9,90 euro.

Meer info op www.tuinwijk2020.be en Facebook Tuinwijk2020

Tuinwijk2020 organiseert stratenloop

De '10 km van België' komt naar Maasmechelen (Eisdien)

Op zondag 6 augustus organiseert Tuinwijk2020 een stratenloop! Bij de start van - toen - Tuinwijk100 was dat één van de initiatieven die sneuvelden omwille van het drukke programma. Zeven jaar later is het zo ver. Tuinwijk2020 werkt daarvoor samen met een organisatiebureau dat op 6 augustus op heel wat plaatsen gelijktijdig een stratenloop houdt. Want de opzet is dat iedereen van beginners, recreanten tot topsporters op die zondag 6 augustus overal gelijktijdig een 5 of een 10 km loopt. Het unieke is dus dat alle deelnemers in de verschillende steden op exact hetzelfde moment starten en dat er naast de uitslag per stad, ook een nationaal klassement wordt opgemaakt. De parcoursen in de verschillende steden worden daarom nauwkeurig nagemeten zodat er overal exact 10 km (of 5 km) wordt gelopen. In totaal zijn er veel deelnemers, maar in tegenstelling met andere grote loopevenementen zijn in de '10 km van België' de lopers verdeeld over verschillende steden. Zo blijft het per stad beheersbaar en is het aangenaam lopen. Met 'de 10km van België' wordt het goede doel Gimmesheider ondersteund, een vereniging die zich inzet voor daklozen in België.

Alle info en inschrijvingen via <http://www.10km.eu>

In 2019 kan de Cité worden erkend als werelderfgoed

In principe volgt medio 2019 de erkenning als werelderfgoed van onze Cité en het Nationaal Park. 'Dat houdt geen bescherming in. Het is wel een erkenning, maar dan een met een grote invloed', legde Ignace Schops begin deze maand uit tijdens een lezing waarin hij een stand van zaken gaf over de erkenningsprocedure die van onze Cité werelderfgoed moet maken.

'Door de erkenning is of wordt de Cité bijlange geen wereldwonder. Maar dan behoren we wél tot de wereldtop 1000 van belangrijkste werelderfgoedsites. Ik ben er 100% zeker van dat die erkenning eraan komt', klom Ignace Schops zelfverzekerd.

Hij is de directeur van het Regionaal Landschap Kempen en Maasland, dat de procedure aanstuurt.

Wanneer wordt het dossier ingediend?

'We dienen in januari 2018 het dossier in bij Unesco in Parijs. Dan heeft Unesco minstens anderhalf jaar nodig om dit dossier te laten evalueren door experts die ook op bezoek komen. Ten vroegste halfweg 2019 volgt dan het verdict: dat

kan gaan van een afwijzing tot een ja of een ja met voorwaarden.'

Wat betekent de erkenning voor de Cité?

'Wetgeving, verordeningen, regels, ze veranderen niet. Ze blijven wat ze zijn. Zo blijven vergunningen nodig voor verbouwingen, en voor het kappen van bomen en het rooien van hagen. Ook eventuele toelagen blijven behouden. Het kan wel dat de overheid bijkomende toelagen voorziet om het erfgoedkarakter op peil te houden, want dat is een van de vereisten die Unesco oplegt om de erkenning te behouden. En voor de duidelijkheid: van gedwongen verkopen of onteigeningen is geen sprake.' Ignace onderstreepte ook het toeristische

potentieel van de erkenning. 'Maar we beogen géén massatoerisme. Toch zal de erkenning veel internationale aandacht, interesse en bezoek genereren. Daarom wordt het voor zowel de overheid als de privésector nog aantrekkelijker om te investeren in renovatie van gebouwen, woningen en groen, maar ook in horeca. Dat dit de moeite is, leert ons het nationaal park. Wij lieten wetenschappelijk becijferen hoeveel meerwaarde het nationaal park creëert: 191 miljoen euro per jaar.'

Waarom is de Cité het waard werelderfgoed te zijn?

Voor de mijn honderd jaar geleden de Cité bouwde, was hier niets dan schrale heide. Die omschakeling kwam er door de

mens. Bij uitbreiding is het aangrenzende Nationaal Park ook een landschap waarin de veranderingen tot duizenden jaren geleden, nog zichtbaar zijn: van de aangeplante dennenbossen en de steenkoolexploitatie tot de ontgrinding nadat de Maas het grind gedurende vele duizenden jaren aanvoerde. Kortom, een landschap dat voortdurend evolueerde en nog evolueert. En die evolutie – ook van heide tot Cité – is zo uniek, zo bijzonder dat dit werelderfgoedwaardig blijkt te zijn.

Vanaf de indiening van het erkenningsdossier in januari 2018 tot aan de verwachte goedkeuring, medio 2019, loopt gedurende minstens anderhalf jaar een sensibiliseringscampagne met folders, bevestiging, spots, enzomeer.

Kinderambassadeurs van de Cité

Tientallen kinderen die wekelijks naar jeugdhuis OKE gaan, worden in juni de 'kinderambassadeurs' van de Tuinwijk. 'We laten onze kinderen hun eigen geschiedenis, die van de mijn en de Tuinwijk ontdekken', vertelt Mieke Dus, die jeugdhuis OKE aanstuurt.

Samen met ons stellen velen vast dat kinderen niet veel weten over hun dorp, over hun achtergrond. Hier in de Tuinwijk is dat niet anders. Maar hier is het ook heel bijzonder. Waar komt onze Tuinwijk vandaan? Waarom wonen hier ook mensen met een andere herkomst? Daarom ons project.'

Kinderen gevoelig maken voor hun eigen verleden gebeurt op een heel actieve

manier. 'Met een groot aantal heel verschillende activiteiten die kinderen aanspreken', duidt Alev Duymaz, die het project coördineert, de aanpak. 'We laten de kinderen interviews afnemen. Ze maken tekeningen en verpakken hun ervaringen in toneelstukjes. Maar', zegt Alev, 'we bezoeken met hen ook het museum van de Mijnwerkerswoning, de mijnterrils en de mijn van Blegny. Zo dompelen we de kinderen als het ware

onder in de jaren '50 en '60 van de vorige eeuw. De mijn en de komst van duizenden 'gastarbeiders' kleurden immers onze lokale geschiedenis en het is belangrijk dat dit mag gekoesterd worden.

Kom dit zien

Een en ander wordt in een regie van Ali Incirci verpakt in een theatervoorstelling, donderdag 8 juni om 19 uur in de

schouwburg. Er wordt ook een filmpje vertoond en er is een tentoonstelling van de tekeningen.

Voor de realisatie van dit project ontvangt vzw Thebe toelagen van de Koning Boudewijnstichting, de gemeente en de erfgoedcel Mijn-Erfgoed.

Citéhuizen verdienen hedendaagse inrichting met respect voor eigenheid van de Cité Özgül en Robert stripten hun citéhuis en renoveerden het in cottagestijl

In de vorige Citeeuw presenteerden we voor het eerst een 'pareltje' van een renovatie. Nu klopten we aan bij Özgül Sabit en Robert Mulders die enkele jaren geleden langs Guillaume Lambertlaan, op de hoek met de Lucien Schalenborghlaan, een huis in halfopen bebouwing kochten en voorbeeldig renoveerden. Alweer een pareltje.

Pareltjes in de Cité...

Heel wat huizen en tuinen werden en worden hedendaags ingericht, maar tegelijk ook zo fraai opgeknapt dat de soms al honderd jaar oude huizen én tuinen het zo typische citékarakter behouden. In deze reeks stellen we telkens zo'n parel voor.

'Ik ben geboren en getogen in de Tuinwijk', vertelt Özgül. 'Mijn ouders wonen nog op de Kastanjelaan. Mijn partner Robert is een Maasrichtenaar, maar hij viel als een blok voor het vele groen van onze wijk.'

Julie kochten een pand op de hoek van de Guillaume Lambertlaan en de Lucien Schalenborghlaan.

Özgül: 'Ja, het nummer 19 en zoals alle woningen in de 'oude Cité' is ons huis heel oud en toen we het kochten, was het uitgeleefd en in heel slechte staat. Maar het bood meteen ook de mogelijkheid om er ons droomhuis van te maken.'

Het is wel duidelijk dat jullie het karakter van de woning behielden. Het werk van jullie architect?

Özgül: 'Onze 'architect' was Robert. Hij heeft onze ideeën in een ontwerp uitgetekend. Dan zijn we naar een architect gestapt die dat op plan heeft gezet. De architect heeft ons ook begeleid want er gelden toch heel wat bouwvoorschriften over wat mag en niet

mag. Zo was het belangrijk dat niet werd 'geraakt' aan de voorgevel.'

Wie verbouwt in de Cité moet zich altijd laten adviseren door STEBO, een dienst die bouwkundig advies geeft voor verbouwingen van Citéhuizen. Kregen jullie controles om na te gaan of de specifieke bouwrichtlijnen werden opgevolgd?

Robert: 'Inderdaad. We hebben meer dan eens bezoek gekregen of we alles volgens de voorschriften verbouwd. Ik heb overigens veel zelf gedaan. Omdat het huis in zo'n slechte staat was, hebben we het helemaal gestript en de achterbouw hebben we afgebroken en ruimer heropgebouwd.'

De cottagestijl die onze Citéhuizen zo typeert, blijft heel sterk aanwezig.

Robert: 'De cottagestijl kleurt de eigenheid van deze Cité. Özgül en ik vinden dit heel mooi. Daarom waren we ook consequent en hebben we die stijl doorgetrokken in onze binneninrichting. En ook het tuinhuis bouwden we in de cottagestijl.'

Ook het vele groen is eigen aan de Cité. Blijkaar ook voor jullie?

Özgül: 'Ik zei al dat Robert gecharmeerd is door het vele groen in de Cité. We vinden dat allebei héél belangrijk. Zo zijn de hagen langs de straatkant en tussen de percelen typisch voor de Cité. Wij willen onze haag zeker behouden, ook omdat ze zo mooi past bij ons huis. Bovendien is het onze bedoeling om onze tuin nog verder aan te leggen met bomen en struiken zodat het groen nog aan belang kan winnen.'

Vroeger organiseerde de mijn zelf de zorg voor de mijnwerkers en hun gezinnen

Een haag: pro en contra

Een haag hoort bij de Cité zoals mayonaise bij frieten. De groene haag zoals wij ze op de cité als tuinomheining kennen, scheidt in onze tuinen een microklimaat met een ietwat hogere temperatuur omdat de wind wordt afgeremd. Die hogere temperatuur komt de tuinplanten ten goede. Een tweede voordeel is dat vogels en insecten die

nodig zijn voor de bestuiving van bloesems of het verdelen van schadelijke insecten, thuis zijn in de haag. Nog een voordeel is het esthetisch aspect. Een citéhuis is op zijn mooist in het groene kader dat een haag nu eenmaal vormt. Dit moeten de gidsen van de Stichting Erfgoed Eisdien die de grote groepen bezoekers in de Tuinwijk rondleiden, altijd opnieuw horen: een woning zonder haag oogt niet meer

aantrekkelijk. Hetzelfde oordeel horen we ook van de makelaars die woningen verkopen want een woning in het groen is waardevoller en dus duurder. De drie soorten hagen die wij in onze streek kennen, zijn de meidoorn, de haagbeuk en de liguster. Het is de liguster die destijds door de groendienst van de koolmijn als scheidingshaag werd aangeplant. Vroeger en vandaag ook weer werden de

vruchten en de bladeren van de meidoorn door de keukenchefs in salades gebruikt. De vruchten staan nog steeds voorop als grondstof voor gezondheidsthees die bekend staan voor hun gunstige werking voor de doorbloeding. Toegegeven: een haag moet je wel tweemaal per jaar snoeien. Dat doet niet iedereen even graag. Maar dit karwei kan niet op tegen de voordelen.

Voor je amandelen: naar de charbonnage!

Dat de infirmerie of de verbandzaal van de koolmijn ook een belangrijke rol speelde in de algemene gezondheidszorg van de tuinwijkbewoners blijkt vandaag nog uit de herinneringen van velen. Zo was het destijds een gewone gang van zaken dat ouders met hun kind naar de infirmerie of de mijn trokken om bij hun dochtertje of zoonfje de amandelen te laten wegmenen. En bij die herinneringen hoort nog altijd het zoete, koele terugdenken aan de nazorg met lekkere ijsjes.

Binnenzicht van de oude verbandzaal toen nog gelegen achter de fietsenzaal. Op de foto dokter Faleys en de verplegers Jackers en Meyers;

In het solferbad van de infirmerie

Tijdens en in de nasleep van de Tweede Wereldoorlog was er een tekort aan zeep. Het leidde dan ook regelmatig tot nare gevolgen met onder meer huidontstekingen zoals schurft. Wanneer deze aandoening bij kinderen vastgesteld werd, volgde er een behandeling in de verbandzaal van de koolmijn. Daar werden de kinderen in een solferbad gelegd. Deze behandeling had wel tot gevolg dat zoon of dochter enkele dagen, van kop tot teen, met een gele huid rondliep.

Zuster Elodie

In de verschillende vormen van zorg van de koolmijn voor haar werknemers, was de thuiszorg een belangrijk onderdeel. Ze was in die dagen vooral gericht op vrouwen en kinderen. De mannen moesten zich hoe dan ook regelmatig in de verbandzaal bij de bedrijfsgenezheren aanbieden.

De zusters van het klooster, nu De Bolster, stonden voor deze thuiszorg van zieken in. De bekendste was ongetwijfeld Zuster Elodie Willems. In haar zwarte, wapperende nonnenkleding fietste ze, op weg naar een zieke moeder of baby, door de straten van de Tuinwijk. Ze verzamelde ook kleding e.d. die ze naar behoeftige gezinnen bracht. Zij was een gediplomeerde verpleegster en kwam met de tweede groep van vijf Kleine Zusters van Sint-Jozef, die in 1933 in het Eisdien klooster aankwamen.

Zuster Elodie met dokter Marres en een jonge moeder.

Wil je beginnen joggen?

Meer info bij de sportdienst via 089 76 97 08

Graag beginnen lopen?

Neem dan deel aan START TO RUN, georganiseerd door de gemeentelijke sportdienst van Maasmechelen. Wanneer: vanaf maandag 24 april 2017 (10 weken / 3 dagen per week) Waar: gemeentelijk sportpark

Wanneer: maandag, woensdag en vrijdag telkens om 19.00 uur

Prijs: € 30

Inschrijven: via <https://maasmechelen.kwandoo.com>

Boek over 75 jaar Patro

Patro bestaat 75 jaar en dat wordt gevierd. Hoogtepunt wordt een feestelijke academische zitting, nu vrijdag 21 april, in de schouwburg van het cultuurcentrum. Armand Schreurs brengt op een ludieke wijze ode aan onze mijnclub. Verscheidene oud-spelers, (ex-)bestuursleden en hevige fans passeren het podium. Die avond wordt ook het rijk geïllustreerde fotoboek voorgesteld.

Twintig hoofdstukken en meer dan tweehonderd, meestal unieke foto's leiden je doorheen de rijke geschiedenis van de club. Het boek is die avond ook te koop aan 30 euro. De toegang is gratis, maar omwille van het beperkte aantal plaatsen moet je vooraf een ticket ophalen in het

cultuurcentrum of het downloaden via ww.ccmaasmechelen.be.

We stippen nog aan dat er op zaterdag 28 mei om 14 uur in het Sportparkstadion een wedstrijd wordt gespeeld tussen twee teams van oud-spelers, en dat tot en met 31 mei in het cultuurcentrum een knap ingerichte tentoonstelling loopt over de Patrogeschiedenis.

